

เสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 62)
เรื่อง “กรอบการทำงานพลิกโฉมดิจิทัลมหาวิทยาลัย
(University Digital Transformation Framework)”

โดย

(1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย ฟูนิลกุล

นักวิจัยโครงการวิจัยเรื่อง “การสร้างนิเวศสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล”

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
และสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

(2) ดร.เทพโยธิน ปาล

นักวิจัยโครงการวิจัยเรื่อง “การสร้างนิเวศสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล”

อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วันพฤหัสบดีที่ 9 ตุลาคม 2568 เวลา 10.00 – 11.00 ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และ
ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล (Digital University) เป็นวาระสำคัญของการอุดมศึกษาไทยในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย หรือการบริการวิชาการต่อสังคม การก้าวสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลจึงไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้ แต่คือการพลิกโฉม (Transformation) ระบบคิด วัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างการทำงานทั้งหมด เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การเสวนาเรื่อง “กรอบการทำงานพลิกโฉมดิจิทัลมหาวิทยาลัย (Framework for Digital University Transformation)” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย ฟูนิลกุล และ ดร.เทพโยธิน ปาล จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้นำเสนอผลการวิจัยจากโครงการ “การสร้างนิเวศสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อ

พัฒนารอบแนวคิดและเครื่องมือเชิงระบบ สำหรับการประเมินและขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลในประเทศไทย

1. ที่มาของการวิจัยและความจำเป็นในการสร้างกรอบแนวคิด

การเปลี่ยนผ่านสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลในประเทศไทยยังคงเผชิญความท้าทายจากหลายด้าน ทั้งความเข้าใจที่ไม่เป็นเอกภาพ การขาดกรอบแนวทางเชิงระบบ และความแตกต่างของบริบทมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง รศ.ดร.สุรีย และ ดร.เทพโยธิน จึงร่วมกันพัฒนา Framework for Digital University Transformation เพื่อใช้เป็นแผนที่เชิงกลยุทธ์ ที่ช่วยให้ผู้บริหารและคณาจารย์สามารถมองเห็นองค์ประกอบสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างชัดเจน

2. แนวทางการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยใช้แนวทางการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Literature Review) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทยที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนด้านดิจิทัล เพื่อระบุปัจจัยสำคัญและสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดร่วม ผลลัพธ์ของการวิจัยไม่เพียงเป็นโมเดลทางทฤษฎี แต่ยังถูกออกแบบให้สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในมหาวิทยาลัยทุกประเภท

3. องค์ประกอบ 12 มิติของกรอบการทำงาน

จากการสังเคราะห์ข้อมูล ทีมวิจัยได้ระบุองค์ประกอบสำคัญ 12 มิติ ที่สะท้อนความครอบคลุมของการเปลี่ยนผ่านสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัล ได้แก่

- (1) Strategic Vision and Innovation (การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์และการบริหารนวัตกรรม)
- (2) Leadership and Change Management (ภาวะผู้นำและการจัดการการเปลี่ยนแปลง)
- (3) Shared Vision and Organizational Culture (การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้)
- (4) Structural Agility and Adaptive Process (ความยืดหยุ่นเชิงโครงสร้างและกระบวนการ)
- (5) Workforce Skills and Competencies (การพัฒนาทักษะบุคลากรให้พร้อมสู่ดิจิทัล)
- (6) User-Centric and Inclusive Growth (การออกแบบบริการโดยคำนึงถึงผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง)
- (7) Resource and Infrastructure (การบริหารทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล)
- (8) Data Governance (ระบบธรรมาภิบาลข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล)
- (9) AI Readiness and Integration (ความพร้อมและการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์)
- (10) Ecosystem Integration (การเชื่อมโยงระบบนิเวศภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย)
- (11) Cybersecurity and Resilience (การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์)
- (12) Value and Social Impact (การวัดคุณค่าและผลกระทบต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม)

ทั้ง 12 มิตินี้สะท้อนให้เห็นว่าการเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล ไม่ได้หมายถึงเพียงการใช้เทคโนโลยีใหม่ แต่คือการสร้างระบบที่ผสมผสานทั้งมิติของคน โครงสร้าง วัฒนธรรม และนวัตกรรมอย่างสอดประสานกัน

4. บทเรียนจากการทำงานวิจัยและความร่วมมือระดับนานาชาติ

ทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักวิชาการจากต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากมหาวิทยาลัยชั้นนำ ผลที่ได้ช่วยขยายมุมมองให้เห็นความแตกต่างเชิงบริบทระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว ตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

5. ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยไทย

- ควรจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล เพื่อกำหนดทิศทางและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการ
- ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัยและรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลแบบเปิด
- ใช้ข้อมูลและหลักฐาน (Data-Driven) เป็นฐานในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

6. สรุป

กรอบการทำงานเพื่อการพลิกโฉมดิจิทัลมหาวิทยาลัย ที่พัฒนาโดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการสร้างระบบคิดใหม่ให้กับอุดมศึกษาไทย โดยเน้นการพัฒนาเชิงองค์รวม ไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรให้พร้อมรับยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง การเสวนาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลต้องอาศัยทั้งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน และระบบข้อมูลที่โปร่งใสและยืดหยุ่น หากมหาวิทยาลัยไทยสามารถนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งอนาคตที่มีสมรรถนะสูง เชื่อมโยงกับสังคม และสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนต่อประเทศต่อไปได้

7. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “YouTube” สถาบันคลังสมองของชาติ

วันที่ 28 ตุลาคม 2568